

SAMMEN SKABER VI VÆRDI

ARBEJDE TIL ALLE
KVALITET I VELFÆRDEN
GODE JOB

SAMMEN SKABER VI VÆRDI

SAMMEN SKABER VI VÆRDI

Lønmodtagerne skaber hver dag de værdier, der er afgørende for Danmarks vækst og velfærd. Og vi kan skabe mere i et tæt samarbejde med Folketinget og arbejdsgivere. Den danske model med partsaftaler på arbejdsmarkedet har skabt grundlaget for vores job og velfærd – og den danske model kan med stor fordel bruges langt mere end i dag.

Med dette valgoplæg vil LO og FTF fremhæve lønmodtagernes dagsorden og forslag, som kan bringe Danmark videre – og som vi gerne vil i dialog med alle Folketingets partier om.

Det danske samfund står over for store udfordringer, der skal findes svar på i den kommende regeringsperiode. På kort sigt skal Danmark for alvor ud af den økonomiske krise. Der skal skabes nye job for at opveje det massive tab af arbejdspladser, der har skabt utryghed blandt lønmodtagerne. På lidt længere sigt er der nogle strukturelle udfordringer på arbejdsmarkedet, som allerede nu kræver at samfundet investerer mere i uddannelses- og arbejdsmarkedsindsatser, blandt andet for at løse den helt centrale udfordring med at løfte ufaglærte til faglært niveau.

Vores samfund er udfordret på kvaliteten af velfærden, mangel på job og voksende ulighed – både økonomisk ulighed og ulighed i sundhed og livsmuligheder. Den udvikling bør standses og vendes. Lønmodtagerne har en nøglerolle i at løse de udfordringer, som Danmark står overfor.

Derfor bør et nyt regeringsgrundlag også handle om at skabe tryghed og nye muligheder for lønmodtagerne. I overskrifter handler det om, hvordan vi får sikret arbejde til alle, kvalitet i velfærden og gode job. Det handler ikke mindst om at mindske uligheden. Lønmodtagernes vilkår, kompetencer og motivation er afgørende for at udvikle det danske samfund, sikre samfundets sammenhængskraft og de grundlæggende værdier i det danske samfund.

LO og FTF repræsenterer tilsammen 1,5 mio. lønmodtagere fra hele arbejdsmarkedet, både det offentlige og private, og i alle uddannelsesgrupper – ufaglærte og faglærte såvel som lønmodtagere med videregående uddannelser. Vi har sammen med Center for Arbejdsmarkedsforskning ved Aalborg Universitet gennemført en omfattende undersøgelse af de danske lønmodtageres erfaringer og politiske prioriteringer. Her tegnes en tydelig lønmodtagerdagsorden, som dette oplæg giver konkrete forslag til .

Linjen i de forslag, vi lægger frem, er, at vi skal investere i at skabe det samfund, vi vil have. Både i den private og offentlige sektor skal vi investere os til flere og bedre job. I den private sektor skal vi fremme produktion og service.

I den offentlige sektor skal vi finde nye løsninger, der på samme tid giver bedre kvalitet i tilbuddene til borgere og virksomheder og bedre job til medarbejdere og ledere.

Sammen skaber vi værdi.

ISBN-trykt: 978-87-7735-343-7
ISBN-elektronisk: 978-87-7735-347-5
LO-varenr. 2116

Oplagstal 1.000
April 2015

Redaktion:
LO, Kenneth Thue Nielsen
FTF, Flemming Andersen

Layout: Geelmuyden Kiese A/S

Harald Børsting
formand LO

Bente Sorgenfrey
formand FTF

ARBEJDE TIL ALLE

SAMMEN SKABER VI VÆRDI

For at skabe bæredygtig vækst og job er det vigtigt at fastholde Danmark som et attraktivt land at drive virksomhed og investere i.

FAGBEVÆGELSEN ER PARAT TIL AT TAGE MEDANSVAR FOR AT SKABE ARBEJDE TIL ALLE

Fuld beskæftigelse er vigtigt både for den enkelte lønmodtager og for samfundsøkonomien – og dermed finansieringen af et velfærdssamfund, der ikke lader de svage i stikken. Målet om arbejde til alle hviler på værdien, at alle så vidt muligt skal påtage sig og have mulighed for at bidrage til samfundet. Fuld beskæftigelse vil også bidrage væsentligt til at mindske uligheden i Danmark.

Den økonomiske krise betød, at der på kort tid forsvandt 180.000 private job, og Genopretningspakken fra 2010, der skulle føre Danmark ud af krisen, har derudover ført til, at der er gået omkring 30.000 job tabt i den offentlige sektor.

Fuld beskæftigelse er da også det vigtigste politiske tema for lønmodtagerne: 97 procent af lønmodtagerne er enige i, at det er vigtigt at bekæmpe arbejdsløshed, og 89 procent ønsker, at sikre den økonomiske vækst og dermed skabe flere job.

Danmark har brug for en økonomisk politik, hvor vi investerer mere i at skabe en bæredygtig vækst og job. Det skal få landet ud af den økonomiske krise og sikre flere job.

LO og FTF foreslår derfor en ambitiøs national investeringsplan, der inden for de økonomiske rammer investerer mere i job og bæredygtig vækst. Den nationale investeringsplan retter sig mod både den private og offentlige sektor, og omfatter bl.a. energirenovering af offentlige og private bygninger. Det skaber hurtigt flere private job i bl.a. bygge- og anlægssektoren og industrien. Samtidig begrænses

den offentlige sektors driftsudgifter og miljøbelastning på længere sigt. Energirenovering kan fx sikre mere energieffektive løsninger med hensyn til isolering, vand, varme og el-installationer.

Den nationale investeringsplan skal også bidrage til at forbedre lønmodtagernes dagligdag og mobilitet. Bedre infrastruktur og kollektiv transport vil gøre det nemmere for den enkelte at komme til og fra arbejde. Tilsvarende vil en bedre digital infrastruktur gøre det muligt at arbejde fra mange lokaliteter, øge sammenhængen mellem privatliv og arbejdsliv – og etablere flere og nye job uafhængigt af fysisk afstand.

En ny og mindre stram landzonelov kan bane vejen for, at flere virksomheder og boligejere vil bosætte sig uden for de store byzoner og investere i byggeri og skabelsen af nye lokale arbejdspladser.

For at skabe bæredygtig vækst og job er det vigtigt at fastholde Danmark som et attraktivt land at drive virksomhed og investere i. Danmark har fortsat en fremtid som både produktionsland og videnssamfund. En fremtid, der er karakteriseret af kvalitet, hurtig omstilling og medarbejdere med gode kompetencer, der kan skabe innovation. En fremtid, hvor forskning og udvikling i højere grad omsættes til konkrete løsninger i virksomhederne.

Den teknologiske udvikling stiller større krav om fleksibilitet og nye kompetencer – og skærper kravene til uddan-

nelles- og beskæftigelsesindsatsen, så nye jobmuligheder udnyttes, og lønmodtagerne rustes til nye jobfunktioner og brancher. Det stiller krav til bedre rammer i en række vigtige sektorer som industri-, byggeri, service-, fødevarer- og finanssektor.

Den offentlige og private sektor er ikke hinandens modsætninger. Tværtimod er de hinandens forudsætninger, og offentlige og private arbejdspladser kan sammen udvikle nye produkter og metoder, der kan sælges og skabe bæredygtig vækst og nye arbejdspladser. Der er allerede mange gode eksempler på, at medarbejdernes viden og ideer som iltstutter, genoptræningsmåtter og hjemmebehandling osv. kan omsættes til nye produkter i samspil med private virksomheder – og dette udviklingsrum skal vi stimulere og støtte bedst muligt til gavn både for velfærden og jobskabelsen. Derfor bør der etableres en tværgående OPS-rådgivningsenhed. Samspillet mellem den offentlige og private sektor kan også fremmes ved at dyrke nationale styrkeposi-

tioner som velfærdsteknologi, teknologibaseret innovation i den finansielle sektor, miljø- og energieffektivitet m.m.

Under den økonomiske krise har den offentlige sektor oplevet massive besparelser, der har forringet den offentlige velfærd og medvirket til at øge uligheden. Den opbremsning har også svækket væksten i samfundsøkonomien og øget utrygheden i befolkningen. Det er ikke alle besparelser, der har været planlagte. Budgetloven, der hårdt straffer overforbrug, har fået især kommunerne og til dels også regionerne til at spare mere end aftalt, nemlig i omegnen af 15 mia. kr. i perioden 2011-2013. Det har ramt den borgernære velfærd tungt og også reduceret den offentlige sektors indkøb hos private virksomheder. Som konsekvens af underforbruget var der 27.000 færre offentligt ansatte end planlagt i 2013. Fremadrettet er det afgørende, at regeringen og Folketinget sikrer sig, at de penge, der bliver bevilget, også bliver brugt alle sammen.

LO og FTF foreslår en samlet national investeringsplan:

INVESTERING I JOB OG VÆKST

Bæredygtig vækst og beskæftigelse skal styrkes gennem energirenovering af offentlige og private bygninger, opgradering af fx skoler og andre offentlige institutioner. Der skal ske øgede investeringer i både den fysiske og digitale infrastruktur, bl.a. den kollektive transport. En mindre stram landzonelov må udformes, så flere erhvervstyper og boligejere vil etablere sig i landzoner og udkantsområder. Kommunernes anlægsinvesteringer skal øges. Det beløb til anlæg, der aftales i den årlige økonomiaftale, bør hæves og bruges til bl.a. investeringer i ny velfærdsteknologi, der kan lette de årlige driftsomkostninger og muliggøre fortsat kvalitet i velfærden. Budgetlovens hårde regnskabssanktion over for kommunerne, staten og regionerne bør suspenderes, indtil Danmark er ude af krisen. Det skal sikres, at alle de penge, der er afsat til offentligt forbrug, bliver brugt fuldt ud, så der også investeres i den offentlige sektor. Det giver velfærd og styrker jobskabelsen i den private sektor.

UDVIKLING AF RAMMERNE FOR VÆKSTOMRÅDER

Der skal skabes bedre rammer for udviklingen af de enkelte private sektorer som industri-, byggeri-, fødevarer-, service- og finanssektoren. Der kan etableres regionale teknologicentre med fokus på automatisering, design samt teknologi- og kompetenceudvikling, i et organiseret samarbejde mellem erhvervsskoler, erhvervsakademier, professionshøjskoler og de godkendte teknologiske serviceinstitutter samt universiteterne.

RÅDGIVNING OM OFFENTLIGT-PRIVAT SAMARBEJDE

Offentligt-privat samarbejde (OPS) skal styrkes ved etablering af en national OPS-enhed på tværs af ministerier, styrelser, kommuner og regioner. Enheden skal samle og udbrede viden om offentlige-private samarbejde, partnerskaber og innovation bl.a. ved at rådgive og vejlede private og offentlige aktører. Den skal analysere barriererne for det offentlige-private samarbejde og fremlægge forslag, der kan reducere eller fjerne uensigtsmæssige barrierer og identificere den bedste praksis. Det skal ske i respekt for eksisterende strukturer og institutioner i den offentlige sektor.

LEMPELIGERE DEPONERINGSREGLER

Pensionselskaber og andre aktører skal have bedre muligheder for at indgå i offentligt-private partnerskaber. Det kræver en lempelse af de nuværende deponeringsregler. Hvis et projekt giver væsentlige samfundsmæssige forbedringer af produktivitet, effektivitet eller energieffektivitet, skal projektet kunne fritages for deponeringsforpligtelsen. Der skal være en enkel procedure til at behandle disse sager.

Dårlige aktiveringstilbud får ikke flere tilbage i arbejde. Det gør konkret jobformidling, uddannelse, jobrotation og faglig relevant jobtræning.

DANMARK LEVER AF ET FLEKSIBELT ARBEJDSMARKED OG ARBEJDSSTYRKE

Denne fleksibilitet kan vi kun opretholde, hvis vi skaber tryghed og gode udviklingsmuligheder for lønmodtagerne. En meget stor gruppe af lønmodtagerne føler sig pressede på dagens arbejdsmarked: 36 procent er bange for at blive arbejdsløse, og 30 procent er bange for, at deres kvalifikationer ikke slår til på fremtidens arbejdsmarked. Utryghed og manglende kvalifikationer bremser væksten og mobiliteten og dermed også virksomhedernes mulighed for at få den bedst mulige arbejdskraft.

For mange lønmodtagere er kommet under et urimeligt pres af en alt for hård og hurtigt indfaset dagpengereform fra 2010. Dagpengereformen og den tidligere aktiveringspolitik har skabt ubalance mellem fleksibilitet, tryghed og aktiv arbejdsmarkedspolitik. Alt for mange opbruger deres toårige dagpenget og risikerer at stå uden personlig indtægt og komme længere væk fra arbejdsmarkedet. Der skal findes en ny balance i den danske flexicurity-model ved fælles hjælp mellem lønmodtagere, arbejdsgivere og Folketinget. Det vil gavne væksten og hele samfundet.

Et nyt dagpengesystem skal styrke sikkerheden, mobiliteten og trygheden for lønmodtagerne – og langt færre skal falde ud. De danske lønmodtagere er tilhængere af fleksibilitet på arbejdsmarkedet. Lønmodtagerne er imidlertid kun villige til at tage den risiko, der ligger i det fleksible arbejds-

marked, hvis de samtidig har en økonomisk tryghed og en aktiv indsats, der hjælper den enkelte tilbage i job. Alternativet er fx længere opsigelsesvarsler og et mere ufleksibelt arbejdsmarked, som vi kender det fra nogle europæiske lande. Det er også en forudsætning for fleksibiliteten, at der skabes et mere rummeligt arbejdsmarked, hvor personer, der har fysiske eller psykiske svagheder, også kan få og bevare et job.

Dårlige aktiveringstilbud får ikke flere tilbage i arbejde. Det gør konkret jobformidling, uddannelse, jobrotation og faglig relevant jobtræning. De arbejdsløse mister hurtigt kompetencerne, når de er uden job. Jobrettet uddannelse og erhvervs erfaring er afgørende – uanset uddannelsesbaggrund – og derfor er det vigtigt at sikre mulighed for jobrettet uddannelse og videreuddannelse til alle.

Infrastrukturprojekter som Femern Bælt, jernbaner, letbaner og supersygehuse giver 160.000 nye job de kommende 10 år. De arbejdsløse skal have del i dette beskæftigelsesløft, og derfor skal kompetence- og arbejdskraftbehovet ved projekterne overvåges regionalt og nationalt, så man i god tid kan uddanne de arbejdsløse til de nye job. De nye regionale arbejdsmarkedsråd skal understøtte denne opgave, og de skal tilføres ressourcer til at kunne kortlægge behovet for arbejdskraft og kompetencer i den øvrige private

> sektor og i den offentlige sektor. Bedre viden om behovet skal danne grundlag for den jobrettede indsats og vejledning, som arbejdsløse får i Jobcentre og a-kasser.

Det er nødvendigt at gøre en særlig indsats for at løfte ufaglærte til faglært niveau såvel i den offentlige som private sektor – både af hensyn til deres muligheder på

arbejdsmarkedet og for at skabe øget lighed i samfundet. Derudover skal voksen- og efteruddannelsessystemet styrkes. Alle lønmodtagere skal kunne tilpasse sig de skiftende krav på arbejdsmarkedet. Der må ikke være unødvendige strukturelle eller økonomiske barrierer for, at den enkelte udvikler sine kvalifikationer bedst muligt. ■

LO og FTF foreslår et trygt og fleksibelt arbejdsmarked:

NYT DAGPENGENSYSTEM

Et fair og stærkt dagpengesystem skal give lønmodtagerne en grundlæggende tryghed og mobilitet på arbejdsmarkedet gennem en rimelig kompensation ved arbejdsløshed. Langt færre skal miste deres ret til dagpenge, så samfundet modvirker udstødning af arbejdsmarkedet og langtidsarbejdsløshed. Der skal genoprettes en balance i den danske flexicurity-model. Lønmodtagernes tryghed skal forbedres i samspil med den aktive indsats under arbejdsløshed. Et nyt dagpengesystem skal også understøtte, at arbejdsløse tager kortvarige job, projektansættelser, vikariater og deltidsansættelser. Det skal være lettere at genoptjene ret til dagpenge og sikres, at flere kommer ind i dagpengesystemet. Det skal være attraktivt for alle at være medlem af en a-kasse. Reglerne skal være enkle og let forståelige, så dagpengesystemet fortsat dækker og støtter det store flertal af lønmodtagere – til gavn for hele samfundet.

JOBRETTET UDDANNELSE OG MATCH MELLEM ARBEJDSLØSE OG NYE JOB

Behovet for uddannet arbejdskraft skal overvåges i alle sektorer, så man i god tid kan uddanne arbejdsløse til at varetage de nye job ved fx de store infrastrukturprojekter. Arbejdsløse skal have mulighed for at styrke deres kvalifikationer rettet mod varig beskæftigelse. Ufaglærte og faglærte har fået mulighederne for jobrettet uddannelse og at blive løftet fra ufaglært til faglært. Det er imidlertid vigtigt også at sikre mulighed for jobrettet uddannelse og videreuddannelse til arbejdsløse med en videregående uddannelse. Derfor skal alle arbejdsløse med en kort eller mellemlang videregående uddannelse efter tre måneders arbejdsløshed have ret til et tilbud om jobrettet uddannelse, der retter sig mod efterspurgte jobfunktioner. Alle skal have mulighed for tilbud om fagrelevant jobtræning på arbejdspladser, der kan styrke deres kompetencer.

ET STYRKET VOKSEN- OG EFTERUDDANNELSESSYSTEM

Alle lønmodtagere skal kunne opkvalificere sig i takt med, at kravene på arbejdsmarkedet stiger. Deltagerbetalingen på almene fag på Voksen Uddannelsescentre og HF skal fjernes. Der skal være et sammenhængende, overskueligt og tilgængeligt offentligt efter- og videreuddannelsesudbud. Det skal ske ved dels at skabe en styrket konstruktion omkring voksen- og efteruddannelsescentre (herunder en styrket opsøgende voksenvejledning), dels ved at sænke priserne og skabe et sammenhængende og overskueligt udbud på akademi- og diplomniveau. Udviklingen af overenskomstbaserede rettigheder til uddannelse skal understøttes gennem et nyt og smidigt system for Statens Voksenuddannelsesstøtte.

ARBEJDSMARKEDET SKAL MINDSKE ULIGHEDEN

Flere lønmodtagere med varig nedsat arbejdsevne skal kunne blive på deres hidtidige arbejdsplads gennem ændring af reglerne for fastholdelsesfleksjob. Mulighederne for revalidering skal udvides, og socialøkonomiske virksomheder skal have bedre vilkår, der gør det muligt for dem at tilbyde nye og andre jobmuligheder for personer med handicap og nedsat arbejdsevne.

KVALITET I VELFÆRDEN

SAMMEN SKABER VI VÆRDI

Der er brug for at styrke det langsigtede samarbejde mellem politikere, ledere og medarbejdere i kommuner, regioner og staten. Så vi både får udviklet kvaliteten, fjernet unødigt bureaukrati og fortsat kan give bedre tilbud til borgerne.

FAGBEVÆGELSEN ER PARAT TIL AT TAGES MEDANSVAR FOR AT SIKRE KVALITET I VELFÆRDEN

Kvalitet i velfærden giver tryghed og kompetente borgere, der bakker op om den danske samfundsmodel. Kvalitet i velfærden understøtter også et velfungerende og konkurrencedygtigt arbejdsmarked. Kvalitet i velfærden modvirker ulighed.

De kollektive velfærdsydelse skaber sammenhængskraft i samfundet og sikrer den enkelte tryghed og udviklingsmuligheder. Derfor er det væsentligt at bevare og udvikle den grundlæggende velfærd for alle borgere i relation til fx uddannelse, sundhed og alderdom – for både kort- og langtuddannede, børnefamilier, seniorer, syge og raske.

Lønmodtagerne bakker stærkt op om velfærdssamfundet. Hele 87 procent af lønmodtagerne synes, at samfundet skal udvikle den offentlige velfærd for så vidt angår et forbedret sundhedssystem. Og lighedstanken står stærkt: 65 procent mener fx, at det er vigtigt at reducere forskellen mellem rig og fattig.

Velfærden er imidlertid under pres. Borgerne har en berettiget forventning om, at den fælles velfærd forbedres og udvikles mindst i samme takt som væksten i den private sektor. Det kræver ressourcer, når der kommer flere ældre med behov for omsorg. Det kræver ressourcer og effektivisering at udnytte behandlingsmuligheder i sundhedsvæsenet til gavn for borgerne. Disse politiske forventninger og udfordringer kan ikke klares alene ved effektivisering. Det kræver, at der ikke er nulvækst, samt at vi er parate til at

bruge mere på den fælles velfærd og investere i at udvikle den offentlige sektor.

Der er brug for at styrke det langsigtede samarbejde mellem politikere, ledere og medarbejdere i kommuner, regioner og staten, så vi både får udviklet kvaliteten, fjernet unødigt bureaukrati og fortsat kan give bedre tilbud til borgerne. Danmark har brug for, at der skabes langsigtede løsninger på de udfordringer, der opleves på sundhedsområdet, i ældreplejen, i daginstitutioner og skoler og andre dele af den offentlige sektor.

Der er oplagte muligheder for forbedring: Ikke mindre end 75 procent af de offentligt ansatte mødes med stigende krav om dokumentation i deres arbejdsdag – på trods af mangeårige løfter om det modsatte. Samtidig oplever 79 procent af de offentligt ansatte, at arbejdsmængden øges. I dag er det med andre ord medarbejderne, der betaler prisen for de voksende krav fra borgerne og de voksende dokumentationskrav.

Holdbare og langsigtede løsninger kan skabes gennem et forpligtende partnerskab mellem regering, arbejdsgivere og lønmodtagere, hvor der lægges vægt på at øge tilliden mellem medarbejdere og ledere, skabe bedre plads til fagligheden og styrke samarbejdet på tværs af kommuner, regioner og stat. Den offentlige sektors mange udfordringer løses bedst i fællesskab. Derfor tilbyder fagbevægelsen at udvikle forpligtende partnerskaber med politikere og ar-

bejdsgivere om den offentlige sektor. Den danske model med samarbejde kan vise sin styrke endnu mere her.

Der skal sikres en tilstrækkelig finansiering af velfærden. Finansieringen af velfærden skal ske på en retfærdig og solidarisk måde. Borgernes og virksomhedernes skatteindbetalinger er fundamentet under velfærdssamfundet. Derfor er der i høj grad grund til at sikre sig, at det danske skattesystem er effektivt. Et retfærdigt skattesystem er samtidig vigtigt for sammenhængskraften i samfundet. Ingen gider betale, hvis de andre ikke gør det.

Den globale konkurrence har skabt øget pres på skattekil-

derne i Danmark. Mange andre lande med mindre velfærdssystemer dumper skatten for at tiltrække virksomheder og arbejdspladser – og Danmark oplever samtidig udfordringer med multinationale selskaber, der trækker overskud ud af landet og social dumping, der koster Danmark skatteindtægter. Derfor er der behov for at styrke skatteinddrivelsen. Samfundets tilgodehavende i form af skatterestancer er næsten fordoblet siden 2006, og især har selvstændige mange fejl i selvangivelserne. Det udhuler selve fundamentet under velfærden, og investeringer i en effektiv skatteinddrivelse vil komme mange gange igen.

LO og FTF foreslår at styrke velfærden:

INVESTER I DEN OFFENTLIGE SEKTOR

Der skal investeres i den offentlige sektor. Alene befolkningsudviklingen betyder, at der bliver behov for mere arbejdskraft, og kvaliteten skal samtidig forbedres for at leve op til borgernes og virksomhedernes behov. Der skal være overensstemmelse mellem opgaver og ressourcer, og den gældende 2020-plan skal erstattes af en ny økonomisk 2025-plan, der sikrer grundlaget for en positiv vækst i den offentlige sektor.

FORPLIGTENDE PARTNERSKAB OM UDVIKLING AF DEN OFFENTLIGE SEKTOR

Et partnerskab skal sætte turbo på nye måder at styre og udvikle kvaliteten i den offentlige sektor og samtidigt afskaffe unødigt bureaukrati. Med udgangspunkt i en rammeaftale skal der indgås forpligtende aftaler mellem overenskomstparterne i den offentlige sektor. På alle niveauer skal der indgås aftaler og sættes forsøg i gang og udvikles nye måder at styre og lede den offentlige sektor på, så ressourcer frigøres og fagligheden kommer i højsædet til gavn for borgerne. Dokumentationsopgaverne skal fokusere på det meningsfulde, og unødigt kontrol og dokumentation skal afskaffes.

FINANSIERING AF VELFÆRDEN Gennem effektiv skatteinddrivelse

Skatteinddrivelsen skal styrkes, så der er flere penge til velfærd. SKAT skal styrkes for at give en mere effektiv og retfærdig skatteinddrivelse. SKAT skal også øge sin indsats på specifikke områder, bl.a. kontrollen med social dumping og multinationale selskabers transfer pricing.

Erhvervsuddannelsesreformen har sikret grundlaget for et løft af kvaliteten af erhvervsuddannelserne. Reformen skal følges til dørs, og der skal også være praktikpladser nok.

UDDANNELSE AF ALLE UNGE ER DEN MEST GRUNDLÆGGENDE FORUDSÆTNING FOR FREMTIDENS VELFÆRD

Den største enkeltfaktor i forhold til ulighed i samfundet – såvel i forhold til indtægt, beskæftigelse som sundhed – er uddannelse. Derfor skal alle unge have mulighed for at fuldføre en ungdomsuddannelse og opnå erhvervskompetence.

Kompetencer og kvalifikationer er en afgørende konkurrenceparameter for Danmark og vigtig for kvalitet, innovation og produktivitet i såvel den private som den offentlige sektor. Bæredygtig vækst og høj kvalitet i velfærden forudsætter derfor veluddannede lønmodtagere. Uddannelse er også afgørende for et aktivt og levende demokrati, for sammenhængskraften i samfundet og den mest afgørende faktor for social mobilitet og fremme af lighed i samfundet.

Udvikling af kvaliteten på daginstitutions- og folkeskoleområdet er en afgørende forudsætning for, at målsætningen om uddannelse af alle unge opfyldes. Mange unge er usikre på deres uddannelsesvalg. Det er med til at skabe et stort frafald og unødvendige omveje i ungdomsuddannelserne og videre i uddannelsessystemet. Det er derfor vigtigt, at de unge får en vejledning i udskolingen, der sætter dem i stand til at træffe et kvalificeret valg mellem de forskellige ungdomsuddannelser.

For unge, der af faglige eller andre grunde ikke er i stand til at starte på en ordinær ungdomsuddannelse, skal der – med udgangspunkt i de bedste erfaringer fra produktionsskolerne, EGU, frie fagskoler mv. – skabes et attraktivt, sammenhængende og kvalificerende tilbud uafhængigt af hvilken kommune, de nu er bosat i.

Erhvervsuddannelsesreformen har sikret grundlaget for et løft af kvaliteten af erhvervsuddannelserne, reformen skal følges til dørs, og der skal også være praktikpladser nok. Både offentlige og private arbejdspladser skal skabe

flere praktikpladser, og der skal være praktikpladscentre de steder i landet, hvor det er nødvendigt. Samtidig er det vigtigt, at erhvervsuddannelsernes højniveaufag bliver anerkendt i de videregående uddannelser.

Relevans og kvalitet i de professions- og erhvervsrettede videregående uddannelser løfter værdiskabelsen på både private og offentlige arbejdspladser. Uddannelserne retter sig mod konkrete job- og erhvervsområder og giver god beskæftigelse både i den offentlige og private sektor. En ny undersøgelse viser, at professionsuddannede er stærke iværksættere, og næsten hver tredje professionsuddannede på det private arbejdsmarked etablerer sin egen virksomhed. Derfor skal erhvervsakademier og professionshøjskoler styrkes, så langt flere unge vælger den vej frem for universiteterne. Der er bl.a. brug for et markant løft af anvendt forskning og nye udviklingsprojekter på professionshøjskolerne. Og brug for at styrke udviklingsaktiviteterne på erhvervsakademierne. Det skaber flere job og sikrer samtidig, at ny viden på fagområderne bliver omsat til praksis på arbejdspladserne. Ny viden giver mere kvalitet til borgerne – og kan vise vej til mere effektive måder at løse opgaverne. På de professions- og erhvervsrettede videregående uddannelser spiller sammenhængen mellem teori og praksis en afgørende rolle, og derfor skal der være tilstrækkeligt med praktikpladser med høj kvalitet. Koblingen mellem teori og praktik fungerer ikke godt nok i dag. Der er behov for at forbedre samarbejdet mellem praktiksteder og uddannelsesinstitutioner, for at øge uddannelsesmulighederne for kontaktpersoner og praktikvejledere og for at styrke indholdet og kvalitet i praktikforløbene.

LO og FTF foreslår uddannelse til alle:

BEDRE OVERGANG TIL UNGDOMSUDDANNELSERNE

Der skal skabes klarere rammer omkring vejledning i udkolingen, så den kollektive vejledning styrkes og ikke er helt afhængig af lokale ildsjæle. Der skal afsættes de nødvendige midler til vejledning. Der skal også være et klart og attraktivt tilbud til de unge, der ikke umiddelbart starter på en traditionel ungdomsuddannelse. I samarbejde med de nuværende udbydere skal der igangsættes et arbejde, som får disse tilbud ind i en fælles og sammenhængende struktur. Samtidig skal det sikres, at det er de unges evner, muligheder og behov, der afgør valget af tilbud, og ikke den enkelte kommunes prioriteringer.

SCREENING AF STORE VIRKSOMHEDER FOR PRAKTIKPLADSER

Flere unge skal have en uddannelse ved at gøre erhvervsuddannelserne mere attraktive med flere praktikpladser på såvel det private som det offentlige arbejdsmarked. Der skal skabes det nødvendige antal praktikpladser på erhvervsuddannelserne. Der skal sikres mulighed for at følge målsætningen op på geografisk og branchemæssigt niveau. Der skal indføres forsøg med obligatorisk screening af store virksomheder for at afdække mulighederne for flere praktikpladser. Der skal samtidig sikres en tilstrækkelig dimensionering af praktikpladserne i den offentlige sektor. Praktikpladscentrene skal være et attraktivt tilbud, mens de unge søger efter praktikplads og i de perioder, hvor de evt. ikke har en praktikplads.

STYRK FORSKNING OG UDVIKLING PÅ PROFESSIONS- OG ERHVERVSRETTEDE VIDEREGÅENDE UDDANNELSER

Anvendt forskning og udvikling på de professions- og erhvervsrettede videregående uddannelser skal styrkes markant. Der skal afsættes væsentligt flere midler til at udbygge området på professionshøjskoler og erhvervsakademier og sikre det nødvendige fundament for at styrke samarbejdet med universiteterne.

DESVÆRRE ER DER EN MARKANT ULIGHED I SUNDHEDEN I DANMARK

Der er stor forskel på levealder, dødelighed og forekomst af sygdomme. Forskellene følger uddannelseslængde, indkomst, erhverv og social position i samfundet. De fleste store folkesygdomme forekommer oftere hos personer med kortere uddannelser. Akademikeren og den kortuddannede lever ikke lige længe.

En sund befolkning og en sund arbejdsstyrke understøtter dansk økonomi og er en forudsætning for, at vi kan videreudvikle velfærden. Det er også en brik i at sikre, at lønmodtagerne holder til et længere arbejdsliv, sådan som politikerne allerede har besluttet med forskellige reformer, at de skal.

Sundhedsvæsenet skal ikke længere kun måles i antallet af behandlinger. Der skal også sættes fokus på kvaliteten, de gode patientforløb og færre (gen-)indlæggelser.

På arbejdspladserne er der stor mulighed for at styrke den forebyggende sundhedsindsats. Den eksisterende viden om kost, helbredstjek og screening for livsstilssygdomme tager typisk afsæt i erfaringer fra almen praksis

og hospitalssektoren. En opsøgende sundhedsindsats på kortuddannedes arbejdspladser vil nå effektivt ud til en højrisikogruppe i forhold til livsstilssygdomme. Derudover må det forebyggende arbejde med sundhed på arbejdspladserne understøttes med hensyn til gode vaner, sund kost og motion. Hele denne indsats kræver yderligere udvikling af partnerskaber mellem virksomheder, fagbevægelse, kommuner og regioner.

Det er i vuggestuen, dagplejen, børnehaven, fritidsordningen, folkeskolen og på ungdomsuddannelserne, at børn og unge udvikler sig og tilegner sig viden, der skal bringe dem sundt gennem arbejdslivet. Derfor skal man disse steder arbejde sammen med Sundhedsplejen om systematisk at forbedre børns generelle trivsel og sundhed bl.a. med initiativer omkring sund kost. Denne indsats må sikres, og der skal afsættes midler til forsøg og til forskning i effektive metoder til forebyggelse og sundhedsfremme for børn og unge. Alle faggrupper, der kan styrke sundheden på deres arbejdsfelt, skal involveres. ■

LO og FTF foreslår en opsøgende sundhedsindsats:

STYRK SUNDHEDSINDSATSEN PÅ ARBEJDSPLADSERNE

Der skal indgås en forpligtende national aftale om udmøntning af handleplanen for mindsket ulighed i sundhed. Der skal afsættes midler til initiativer, der sætter forebyggelsen i system og styrker indsatsen på arbejdspladserne. Sundhedspersonalet skal opsøge og lave helbredstjek på de grupper af voksne, der ikke traditionelt opsøger deres læge i tide. Helbredstjek skal udbredes på arbejdspladserne, og arbejdspladserne skal bidrage til at sprede information om kost, rygning, motion og alkohol.

TIDLIG SUNDHEDSINDSATS FOR BØRN OG UNGE

Institutioner, sundhedsplejen og jordemødre skal systematisk forbedre børn og unges trivsel og sundhed. Det kræver forskning og forsøg på skoler og institutioner med, hvordan den tidlige sundhedsindsats over for børn og unge skal udmøntes for at virke. Sund kost skal desuden fremmes i dagtilbud og skoler.

GODE JOB

SAMMEN SKABER VI VÆRDI

Mange arbejdspladser har særligt svært ved at håndtere dårligt psykisk arbejdsmiljø. Stress bliver alt for ofte gjort til et individuelt problem, og mange virksomheder ved alt for lidt om stress og forebyggelse af stress.

FAGBEVÆGELSEN ER PARAT TIL AT TAGE ET MEDANSVAR FOR AT FORBEDRE ARBEJDSMILJØET MARKANT - BÅDE DET FYSISKE OG PSYKISKE

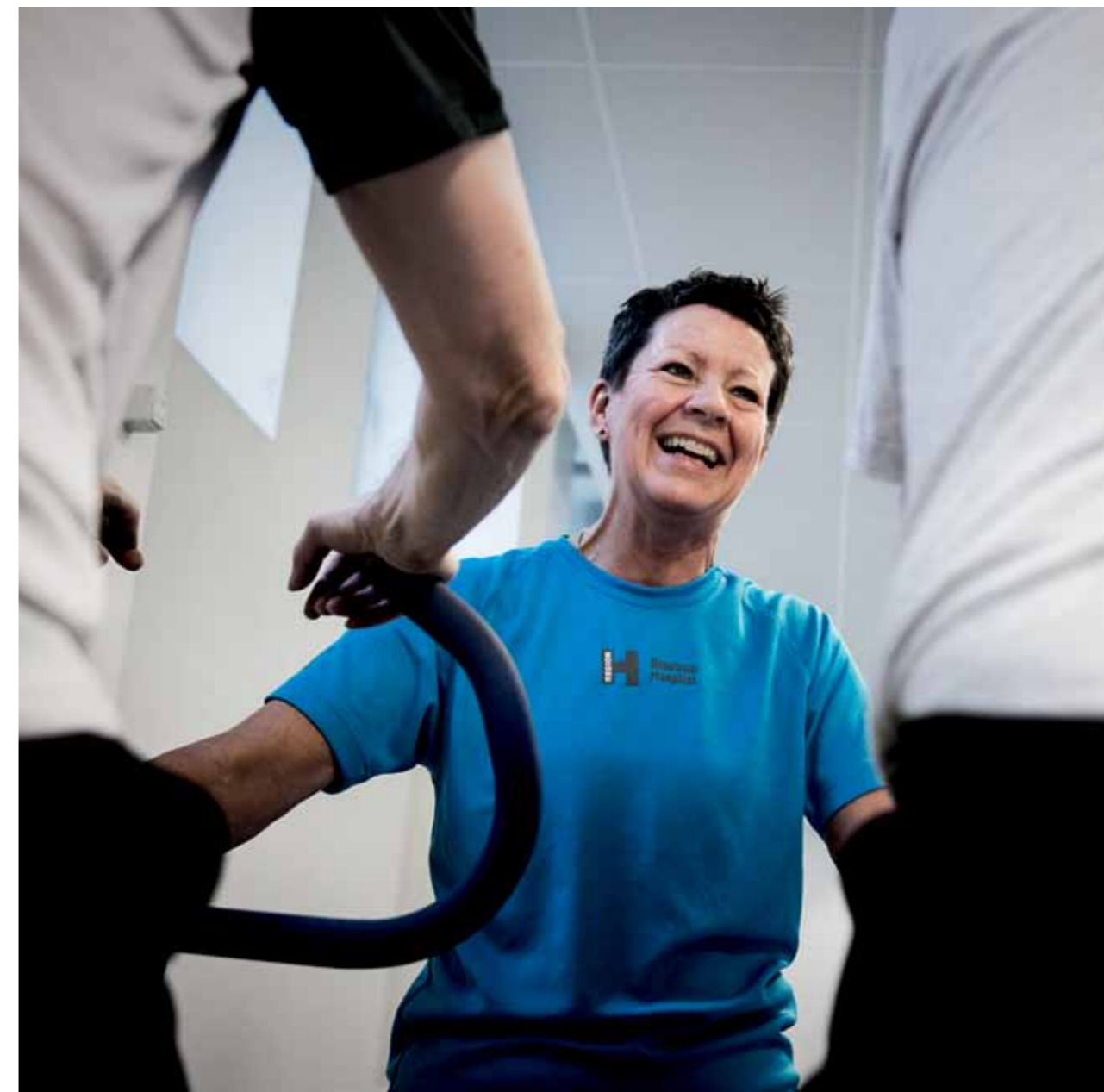
Lønmodtagerne skal kunne gå på arbejde uden at risikere at komme til skade, blive syge eller nedslidte. Det er ikke blevet mindre vigtigt med de seneste årtiers mange reformer, der har til hensigt at holde lønmodtagerne længere på arbejdsmarkedet. Det er på tide til at sikre, at vi kan holde så længe på arbejdet, som politikerne har vedtaget.

Mange lønmodtagere oplever imidlertid, at deres arbejds-situation er blevet mere presset de seneste år: 67 procent oplever, at der er kommet en øget arbejds-mængde, uden at der er kommet flere ansatte, 64 procent oplever, at der er blevet indført flere dokumentationskrav, og 45 procent af lønmodtagerne er af den opfattelse, at det er blevet vanskeligere at påvirke ledelsens dagsorden. Hele 84 procent mener, at fagbevægelsens vigtigste opgave er at forbedre arbejdsmiljøet.

I 2013 blev der anmeldt mere end 40.000 arbejdsulykker med mere end en dags fravær til Arbejdstilsynet. Der blev desuden anmeldt 20.000 erhvervsygdomme. Dårligt ar-

bejds miljø har store menneskelige omkostninger, men også store økonomiske. I Danmark løber udgifterne til dårligt arbejdsmiljø op i 50-90 mia. kr. om året. Alene den del af det langvarige sygefravær, der skyldes arbejdsmiljøet, koster hvert år samfundet 15 mia. kr., og dertil kommer produktionsstab, tabt arbejdsfortjeneste, behandling i sundhedssystemet, sygedagpenge og andre sociale ydelser.

Trods politikernes reformer kan senere tilbagetrækning ikke bare besluttes med nye regler. Det kræver samtidig en effektiv indsats for arbejdsmiljøet for at reducere den fysiske og psykiske nedslidning på arbejdspladserne. Godt arbejdsmiljø bidrager også direkte til virksomhedernes økonomiske bundlinje, viser ny forskning. Godt arbejdsmiljø øger produktiviteten, motivationen, kvaliteten i ydelsen, evnen til innovation og derfor i sidste ende virksomhedernes konkurrenceevne. Hver investeret krone i et bedre arbejdsmiljø betaler sig mere end dobbelt tilbage. Vejen til en bedre konkurrencekraft går ikke gennem ringere beskyttelse af løn-

modtagerne, som kræfter i EU arbejder på under dække af at ville reducere virksomhedernes administrative byrder.

I disse år øges arbejdspresset og intensiteten i arbejdet betydeligt. Det giver fysiske skader og nedslidning, og det giver psykiske skader. Der er behov for at tage det fysiske og det psykiske arbejdsmiljø lige alvorligt. Ikke kun i loven, men også når det fx gælder Arbejdstilsynets indsats og midler. De psykiske arbejdsmiljøproblemer er i eksplosiv vækst i flere brancher og øger nedslidning og utryghed. Mange arbejdspladser har særlig svært ved at håndtere dårligt psykisk arbejdsmiljø. Stress bliver alt for ofte gjort til et individuelt problem, og mange virksomheder ved alt for lidt om stress og forebyggelse af stress. Der er behov for at uddanne nye ledere i, hvad de kan og bør gøre for et godt psykisk arbejdsmiljø.

Arbejdsulykker, sygdomme og nedslidning skal hellere forebygges end behandles. Derfor er der brug for at udvikle et helt nyt rådgivningssystem, der gør det attraktivt for virksomhederne at lade sig rådgive. De fleste vil gerne have styr på arbejdsmiljøet, men ikke alle ved, hvad de skal gøre. Danmark har en lang tradition for forskning i arbejdsmiljø. Det er vigtigt, at den opretholdes fremadrettet. Forskningen er fundamentet for Arbejdstilsynets indsats for at finde og afhjælpe arbejdsmiljøproblemer. Forskningen kan også afdække nye udfordringer for arbejdsmiljø som nano-teknologi med farlige mikropartikler. Nye forskningsresultater skal ud at arbejde, hvilket stiller krav om bedre og hurtigere formidling. Der skal være kortere vej fra forskningsresultat til konkret handling.

LO og FTF foreslår, at arbejdsmiljøet forbedres nu:

ET SYNLIGT OG EFFEKTIVT ARBEJDSSTILSYN

Arbejdstilsynet skal være synligt og effektivt. Det virker præventivt og holder de virksomheder til ilden, der ikke af sig selv tilbyder sunde og sikre arbejdsforhold. Arbejdstilsynet står til at miste vitale ressourcer om kort tid. Ressourcerne skal findes og anvendes til en effektiv og målrettet tilsynsindsats. Indsatsen skal sikres, så danske lønmodtagere ikke bliver syge, nedslidte eller skadet af at passe deres arbejde.

Godt arbejdsmiljø skal belønnes – dårligt arbejdsmiljø straffes hårdere

En ny aftale om en styrket arbejdsmiljøindsats, vil fremover betyde hårdere straffe til de virksomheder, der har et dårligt arbejdsmiljø, men det skal også kunne betale sig at gøre en ekstra indsats for arbejdsmiljøet. Derfor skal det belønnes økonomisk, når arbejdspladser prioriterer det gode arbejdsmiljø. Der skal afsættes en særlig økonomisk ramme til dette. Virksomheder, der belønnes, skal ud over en kontant økonomisk belønning have lov at bruge et officielt logo, der viser, at man tager arbejdsmiljøet alvorligt.

ARBEJDSPLADSER SKAL RÅDGIVES OM ARBEJDSMILJØ

Der skal udvikles et nyt arbejdsmiljørådgivningssystem, der kan stimulere målrettet efterspørgsel fra arbejdspladserne efter arbejdsmiljørådgivning. Det kan fx ske gennem en række positive økonomiske incitamenter, herunder offentlige tilskudsordninger, nedsat arbejdsskadeforsikringspræmie ved brug af rådgivning m.m.

LEDERE SKAL UDDANNES I PSYKISK ARBEJDSMILJØ

Alle nye ledere med personaleansvar skal inden for det første år gennemføre en solid efteruddannelse om psykisk arbejdsmiljø – med fokus på forebyggelse, fastholdelse og kendskab til såvel risikofaktorer som positive faktorer, der kan fremme et godt psykisk arbejdsmiljø.

TRYGHED OG FULD BESKÆFTIGELSE BLIVER UDFORDRET AF ULOVLIG OG UNDERBETALT ARBEJDSKRAFT

Lønmodtagere fra andre EU-lande kan og skal frit kunne arbejde i Danmark, men det skal foregå på danske løn- og ansættelsesvilkår. Danmark har brug for en klar og effektiv regulering af tilgangen af arbejdskraft, så alle arbejder på samme vilkår. Mange lønmodtagere oplever ikke, at der bliver gjort tilstrækkeligt i dag. Hele 78 procent mener, at det er en hovedopgave for fagbevægelsen at bekæmpe social dumping. Indsatsen mod social dumping kræver mange forskellige tiltag, og både politikere, arbejdsgivere og lønmodtagere må tage et ansvar.

Arbejdsmarkedets parter skal arbejde for, at udenlandske virksomheder, der opererer i Danmark, bliver dækket af en overenskomst, og at overenskomsterne bliver håndhævet. Samtidig er det helt afgørende, at politikerne bakker

op om den danske model. Det sikres bl.a. ved retten til at konflikte, ved effektive instanser til at afgøre tvister og ved at sikre effektiv adgang til inddrivelse af tilgodehavender hos virksomheder fra udlandet. Politikerne skal også sikre, at udenlandske virksomheder ikke omgår danske love og fx unddrager sig at betale skat i Danmark for at få store, unfair konkurrencefordele i forhold til danske virksomheder.

Der er de senere år taget mange gode initiativer fra regeringens side til at bekæmpe social dumping bl.a. med ressourcer til koordineret myndighedsarbejde, men der er brug for flere tiltag. Der skal vedtages en lovgivning, som sikrer en effektiv håndhævelse af indgåede overenskomster og afgørelser fra det fagretlige system og Arbejdsretten.

Regeringen skal indgå bilaterale aftaler mellem Danmark

og de relevante EU-lande om udveksling af oplysninger om de virksomheder, der opererer i det andet land. Der skal bl.a. udveksles oplysninger om registreringen i hjemlandet og virksomhedernes skattebetaling. Det kan forhindre, at virksomheder, som fremstår som udstationerede, reelt ikke eksisterer i hjemlandet eller ikke betaler skat nogen steder. Når vi i Danmark ønsker at bekæmpe social dumping, er det samtidig afgørende, at vores holdninger kommer langt tydeligere frem i vores EU-samarbejde.

Myndighederne bør også intensivere, målrette og koordinere deres indsats yderligere for at sikre, at udstationerede virksomheder efterlever alle regler og love i Danmark i forhold til at drive virksomhed. Det gælder ikke mindst arbejdsmiljøregler og regler om cabotage-kørsel, som skal sikre, at udenlandske lastbiler og chauffører ikke transporterer gods i Danmark til dumpingpriser. Indsatsen skal

straffe de virksomheder hårdere, der ikke overholder reglerne. I den forbindelse bør der indføres lovgivning om kædeansvar for danske leverandører, der bruger udenlandske underleverandører for så vidt angår de lovbaserede krav om skat, arbejdsmiljø og sociale bidrag.

Politikerne har et særligt ansvar for at sikre, at alt arbejde for det offentlige foregår på ordentlige løn- og ansættelsesvilkår. Det skal derfor gøres obligatorisk også for regionerne og kommunerne at anvende arbejdsklausuler, når offentligt arbejde udbydes til private virksomheder. Det gælder allerede for staten, og kommuner og regioner skal på samme måde være rollemodeller for private virksomheder og sikre, at alt arbejde foregår på ordentlige løn- og ansættelsesvilkår. Danske skattekrone må ikke under nogen omstændigheder bidrage til unfair konkurrence og social dumping på det danske arbejdsmarked. ■

LO og FTF foreslår en styrket indsats mod social dumping:

STYRKET LOVGIVNING MOD SOCIAL DUMPING

Der skal vedtages lovgivning, som sikrer, at udstationeret arbejdskraft i Danmark får opfyldt deres overenskomstmæssige vilkår og rettigheder i en ordning, der rummer adfældsregulerende tiltag over for såvel danske som udenlandske virksomheder. Det skal endvidere være obligatorisk for alle kommuner og regioner i lighed med staten at anvende arbejdsklausuler, når offentligt arbejde udbydes til private virksomheder.

UDVEKSLING AF OPLYSNINGER MED ANDRE EU LANDE – OG STYRKET KONTROL

Regeringen bør indgå bilaterale aftaler mellem Danmark og alle relevante EU-lande om udveksling af oplysninger om virksomheder, der udfører arbejde i Danmark eller de pågældende lande. Myndighederne skal gennemføre en fortsat intensiveret, målrettet og koordineret indsats, for at udstationerede virksomheder efterlever alle de regler, der gælder i Danmark i forhold til at drive virksomhed. I denne forbindelse bør der indføres lovgivning om kædeansvar for danske hovedleverandører, hvad angår lovbaserede krav om skat, arbejdsmiljø og sociale bidrag.

LO
Islands Brygge 32B
2300 København V
www.lo.dk

FTF
Niels Hemmingsens Gade 12
1010 København K
www.ftf.dk

SAMMEN SKABER VI VÆRDI